

Měsíčník o Evropské unii z české perspektivy – Speciál věnovaný roku 2009

V tomto vydání najdete

Hodnocení českého předsednictví v Radě EU 2009

Komunikace českého předsednictví 2009

Lisabonská smlouva rukojmím české politiky

Nový Evropský parlament z českého pohledu

Dále: komentované události, očekávané události v roce 2010, tipy na publikace...

Analýzy

Hodnocení českého předsednictví v Radě EU 2009

Ivana Jemelková

Přední bruselský analytik P. M. Kaczyński (CEPS) zhodnotil český výkon velmi nekompromisně: „Když předsednictví (...) skončilo, mnoho lidí (...) si hluboce oddechlo. Oficiálně bylo české předsednictví samozřejmě úspěšné – všechna předsednictví jsou. Ve skutečnosti však byla tato zkušenost tak bolestná, že mnoho lidí se dnes domnívá, že politicky si Česká republika v Evropě stojí mnohem hůře než v prosinci 2008. Po nějakou dobu teď bude hlavním úkolem českých politiků jednoduše napravit vlastní pošramocenou reputaci.“

Zaslouží si ČR takové hodnocení?

České předsednictví bylo stylem prezentace mladé a energické, obsahově barevné, bohaté na události a výroky. Na druhou stranu ale také nekonzistentní, chaotické, často pro evropské partnery nesrozumitelné a příliš provokující.

Na stranu konkrétních úspěchů je možné zařadit schopnost flexibilně reagovat na krizové momenty nebo vytrvalost při prosazování ekonomických cílů. Na stranu negativ naopak problémy s vnější komunikací, image „troublemakerů“, skepsi a nedůvěru, kterou se nepodařilo dlouhodobě překonat. Kvůli pádu vlády, nejkrizovějšímu momentu celého půlroku, předsednictví pomyslně končilo dvakrát – poprvé s vládou premiéra Topolánka, s jejímž odchodem výrazně upadla pozornost, kterou tisk i politikové ČR věnovali, a podruhé na oficiálním summitu v červnu 2009.

V praxi byly v několika rovinách patrné „dvě reality“ předsednického dění: 1) dva zcela rozdílné politické styly vedení - ze strany prvního a druhého českého premiéra, 2) dvě různé perspektivy - lidí, kteří se na něm v každodenním průběhu podíleli, a médií, která o něm referovala, a 3) nesoulad mezi hodnocením logisticko-organizační stránky předsednictví a jeho politické dimenze.

Řada problémů se přitom dá označit za důsledek nezvládnuté vnější komunikace – negativní pozornost předsednictví získalo zejména v situacích, kdy dostatečně neinformovalo své partnery (typicky v případě domácí politické krize), nebo když samo provokovalo nežádoucí mediální pozornost kontroverzními výroky.

V oblasti praktické legislativy přitom ČR dosáhla solidních výsledků. K úspěchům patří např. dohoda o rozšíření regulace cen roamingu na SMS na datové služby, dojednání tzv. silničního balíčku nebo balíčku „Jednotného evropského nebe“. Na druhou stranu se nepodařilo například dotáhnout jednání o telekomunikačním balíčku nebo směrnice o pracovní době. Bohužel sebelépe organizované a administrativně zvládnuté předsednictví nemůže být oceněno, pokud jej zastíní politické neúspěchy. Proto tento důležitý praktický element zůstal prakticky bez povšimnutí.

Půlrok v čele Evropy plně ukázal limity evropské politiky v ČR i neschopnost domácí politické scény dohodnout se v zájmu země. Předsednictví sice přispělo k jasnějšímu definování postojů ČR v řadě evropských oblastí, hlavního cíle, o kterém se hovořilo na sklonku roku 2008, tedy ukázat, že ČR je vyspělým, důvěryhodným, stabilním a čitelným evropským partnerem, se dosáhnout nepodařilo.

Při hodnocení českého předsednictví je důležité uvažovat v horizontu delším než šest měsíců - naše členství v rámci evropského klubu pokračuje dál i po červnu 2009. Dokáže ČR úspěšně využít nové formální i neformální vztahy, které navázala? Jaká je budoucnost projektů, které během předsednictví zahájila?

Jedině napraví-li ČR pověst politických dobrodruhů, začnou jí evropští partneři naslouchat v tématech, ke kterým má co říci – ať už se jedná o oblast ekonomiky, debatu o pokračování Lisabonské strategie nebo budoucnost projektů, do kterých během předsednictví politiky investovala – Východního partnerství nebo plynovodu Nabucco.

Plný text této analýzy českého předsednictví bude publikován v časopise „Evropa“ Polského institutu mezinárodních vztahů.

Více informací o průběhu českého předsednictví v Radě EU 2009 najdete v aktuálně publikované shrnující studii 1/2009 Evropského programu.

Komunikace českého předsednictví 2009

Sylvie Milerová

Každý výrobce, který uvádí svůj produkt na trh, pečlivě připraví propagaci svého výrobku, tak aby co nejlépe vyzdvihl jeho přednosti a odvedl pozornost od nedostatků. V dnešní době se tímto

pravidlem řídí leccjaký byt' i marginální výrobek, politiku nevyjímaje. Jaká tedy byla strategie letošního Českého předsednictví Evropské unii? A byla povedená?

Začali jsme velmi ambiciózně, s dvousmyslným „Evropě to osladíme“. Jakkoli je tento typ humoru Čechům blízký, ostatním, kteří k jeho pochopení potřebovali překlad a vysvětlení, už tak zábavný nepřišel. Kouzlo se v překladu a vysvětlování vytratilo. Následoval další, tentokrát pozitivnější slogan „Sladíme Evropu“. Spíš než to se nám ale podařilo Evropu rozladit.

Nejprve přišel přešlap mluvčího premiéra pro předsednictví Jiřího F. Potužníka, který označil izraelské vojenské akce v Gaze za defenzivní, aniž by toto odráželo postoj většiny zemí sedmadvacítky. Následovala Entropa, která se sice stala vyhledávanou turistickou atrakcí, na druhou stranu ale přece jen šlo o blamáž – ukázalo se, že dílo, které mělo být společným výtvozem 27 evropských umělců, bylo ve skutečnosti dílem jednoho Čecha a skupiny jeho přátel a více než cokoli jiného se stalo výbornou reklamou pro svého autora. Lze namítnout, že jsme díky ní na sebe přitáhli pozornost, a že většina uměleckých děl spojených s předsednictvími je dost nudná, což Entropa rozhodně nebyla. Dobře. Ale ruku na srdce – zvolili jsme v tomto případě vhodnou formu provokace?

Koncem března naše nesladěná politická scéna nechala padnout českou vládu uprostřed předsednictví. Věc nevídaná, věc, kterou jsme opět jen stěží vysvětlovali. Ne, že by naši úředníci a nová vláda premiéra Fischera nepracovali dobře, ale naše důvěryhodnost jako partnerů byla nenávratně poškozena a naše předsednictví upadlo do šedi podprůměrnosti. Kde se stala chyba? Očekávání, která jsme ve „spotřebitelích“ na začátku vzbudili, jsme nebyli schopni naplnit, ba naopak jsme je zklamali. Kdybychom bývali neoplývali na začátku takovou dávkou sebedůvěry, naše selhání by nebylo tak bolestivé.

Z dob předsednictví dodnes zbylo tři a půl tuny kostek cukru, kterými sladí Úřad vlády a Ministerstvo spravedlnosti. Naopak portál českého předsednictví se umístil mezi nejlepšími evropskými weby v kategorii European eDemocracy Award. I to jsou pozůstatky a výsledky komunikace našeho předsednictví.

Zásadní problém, před kterým dnes stojíme, ale nespočívá v chytře nebo nešikovně zvolených sloganech. Je to hluboká vnitřní krize naší společnosti, jíž je politika zrcadlem. V naší zemi chybí dlouhodobá koncepce a plány se mění nejpozději s každou novou vládou. Jenže s přístupem „po mně potopa“ moc daleko nedojdeme...

Lisabonská smlouva rukojmím české politiky

Václav Bacovský

Ratifikace mezinárodních smluv s politicky choulostivým obsahem, kde je potřeba souhlas všech států, se může řádně zkomplikovat, jak ukazuje osud např. tzv. ústavní smlouvy v roce 2005. Podobně ani ústava USA by nikdy nevstoupila v platnost, pokud by ji musely schválit všechny státy tehdejší konfederace a nikoli pouhá většina. V ČR se nakonec ratifikace LS protáhla téměř na dva

roky, což v délce překonává jen politicky konfliktní situace kolem ratifikace tzv. Římského statutu Mezinárodního trestního tribunálu, který byl schválen až po deseti letech.

Důkladná diskuze o LS měla prověřit kromě její výhodnosti či nevýhodnosti pro ČR také postoje českých politických stran k EU jako takové. Celá diskuze nakonec nebyla vedena s ohledem na české občany, ani zahraniční partnery. Alfou a omegou celé ratifikace se stal vnitropolitický boj a možnost vydírat slabou vládu.

Při ratifikaci mezinárodních smluv se počítá s pravidlem dobré víry, ve které byla smlouva sjednána a ze které taktéž vyplývá vůle danou smlouvu ratifikovat. Jedním z projevů této dobré vůle je i snaha zbytečně ratifikaci neoddalovat. Od samého počátku však bylo jasné, že EU je téma, které štěpí ODS (podobně jako britské konzervativce) a že přesvědčit zejména senátní klub ODS, jehož souhlas byl za daného rozpoložení sil pro ratifikaci ústavní většinou nezbytný, bude vyžadovat nejen dostatek času, ale také politického kapitálu.

Více času získal M. Topolánek irským ne v prvním referendu, zároveň však zamítavý výsledek posílil pozici euroskeptiků. Topolánkuv politický kapitál v průběhu roku 2008 klesal a na úplné dno spadl po prohraných krajských volbách, které vedly k oslabení jeho pozice uvnitř ODS. Opoziční ČSSD, vědoma si štěpného potenciálu LS, ještě více tlačila na její ratifikaci (vlastní podporu tomuto dokumentu zcela nepokrytě chtěla vyhandlovat za jiné politické zisky – nejextrémnějším příkladem byla otázka protiraketového radaru). Ve stejné době přišel první verdikt Ústavního soudu, který odstranil největší pochyby ohledně ústavní konformity LS. Tím se opět zvedl tlak evropských států, aby ČR dokončila ratifikaci před začátkem předsednictví.

Zcela vlastní hru s LS rozehrál prezident V. Klaus. Dlouhou dobu bylo možné jeho kategorické odmítání LS vnímat jako intelektuální boj proti konkrétnímu naplňování evropské integrace a jako nedůvěru ke konceptu sdílené suverenity. Vyslovení požadavku záruk na neprolomitelnost Benešových dekretů však demaskovalo jeho postoj jako pragmatismus s příděchem cynické realpolitiky, kterým se snažil držet v šachu domácí politické aktéry. Odmítáním podpisu mezinárodní smlouvy, která byla řádně prezidentem republiky, resp. vládou z jeho pověření sjednána a s jejíž ratifikací vyslovil souhlas demokraticky zvolený zákonodárny sbor, ohýbal ústavní pořádek ČR. Přidal se tím k obstrukční taktice senátorů ODS, kterým trvala příprava návrhu na posouzení ústavní konformity LS celých pět měsíců od schválení v parlamentu.

Celá EU brzy pochopila, že se v ČR stala LS předmětem špinavého vnitropolitického boje, a dávala si pozor, aby nepřilévala příliš oleje do ohně tím, že by ČR kritizovala. To nic nemění na tom, že pro EU zůstává ČR velkým otazníkem s vykřičníkem: prezident i politické strany jsou ochotny vzít dokument ovlivňující budoucnost celé Evropy jako nástroj vydírání pro dosažení vnitropolitických cílů. ČR tedy rozhodně nemůže být kritizována za to, že zde byla LS odsouhlasena bez hlubší diskuze jako v některých jiných členských státech.

Polarizované parlamentní debaty, důležitá role ústavních soudů i problematická referenda patří k folkloru ratifikace smluv EU. Obstrukční taktikou a ohýbáním ústavního pořádku jsme však přinesli dosud nevídané prvky a nečekaně naplnili ironii motta českého předsednictví: Evropě jsme

to osladili. A my občané, lhostejno zda odpůrci či příznivci LS, bychom si měli uvědomit, že o samotnou LS šlo během její ratifikace až v druhé řadě.

Nový Evropský parlament z českého pohledu

Vít Dostál

4. – 7. června 2009 proběhly v Evropské unii (EU) sedmé přímé volby do Evropského parlamentu (EP). Předvolební kampaň byla poznamenána třemi okolnostmi, které měly výrazný vliv na její průběh a pravděpodobně i na výsledky voleb. 1) 24. března byla svržena druhá vláda Mirka Topolánka, což mělo za důsledek sestavení úřednického kabinetu Jana Fischera a přípravu předčasných voleb do Poslanecké sněmovny. Ty měly proběhnout na podzim a volby do EP se tak staly jejich předehrou a součástí kontinuální předvolební kampaně. 2) Do konce června pokračovalo české předsednictví EU. Přestože byl díky tomu zajištěn zvýšený mediální akcent evropské tematiky v širší veřejnosti, kampani dominovala domácí témata. Na druhou stranu v samotných programových dokumentech se evropská tematika často objevovala a politické strany nabízely obecné vize k budoucnosti evropské integrace i konkrétní cíle, kterých by v EP chtěly dosáhnout. K jejich přenesení na vlastní politický marketing však docházelo zřídka, neboť 3) kampaň byla ostře vyhrocená, a to především mezi dvěma *catch-all* stranami, ODS a ČSSD.

Volby v ČR proběhly 5. - 6. června a volební účast dosáhla 28,22 %. Účast byla přibližně stejná jako v roce 2004 a ČR se tak výrazně nepodílela na jejím dalším poklesu v celoevropském měřítku. Přesto se jedná o zklamání vzhledem k výše zmíněným okolnostem voleb v ČR.

Práh 5 % hlasů nezbytný k získání mandátu překročily ODS (31,45 % a 9 míst), ČSSD (22,38 % / 7), KSČM (14,18 % / 4) a KDU-ČSL (7,64 % / 2). Neuspěl žádný z euroskeptických ani zelených subjektů. Do EP se nedostala ani Jana Hybášková nebo Sdružení nezávislých kandidátů – Evropští demokraté, kteří se v minulých volbách do EP umístili na 3. místě.

Nelichotivým výsledkem pro ČR je genderové zastoupení v EP resultující z těchto voleb. ČR je v celoevropském srovnání na třetím místě od konce. Oproti obecnému trendu posilování rovného zastoupení tak bylo zastoupení českých žen v EP oslabeno (v minulém funkčním období tvořily ženy 21 % české delegace, zatímco nyní mají pouze 18 %).

Pro působení českých europoslanců v následujících letech je podstatná pozice, kterou si strany i jednotliví poslanci vydobyli v povolebních jednáních uvnitř EP. Všichni poslanci jsou součástí některé z politických skupin. Svoji afiliaci k jednotlivým politickým rodinám potvrdili zástupci KDU-ČSL, kteří se přidali k Evropské lidové straně, ČSSD (Pokroková aliance socialistů a demokratů) a komunisté (Evropská sjednocená levice a Severská zelená levice). Jiný postup zvolila ODS, která spolu s britskými konzervativci a polskou stranou Právo a spravedlnost založila novou politickou skupinu Evropských konzervativců a reformistů, jež se nakonec stala početně 5. největší ze sedmi frakcí v EP.

Pro analýzu českého postavení v EP jsou klíčové jednotlivé posty, jež čeští europoslanci získali. Libor Rouček (ČSSD) se stal místopředsedou EP, kde se věnuje především vnějším vztahům.

Žádný z českých zástupců nezískal prestižní post předsedy jednoho z parlamentních výborů. Pouze Evžen Tošenovský (ODS) je jedním z místopředsedů Výboru pro výzkum, průmysl a energetiku. Komunista Jiří Maštálka (KSČM) je navíc jedním z kvestorů EP a Milan Cabrnch (ODS) předsedou delegace pro vztahy se zeměmi jižního Kavkazu. Z důležitých stranických funkcí dosáhli Miroslav Ransdorf (KSČM) a Jan Zahradil (ODS) na posty místopředsedů svých politických skupin.

Při hodnocení získaných pozic lze vidět další oslabení už dosti nevýrazné pozice, kterou čeští europoslanci měli v minulém období. Tento nepříznivý trend lze vysvětlit (1) oslabenou pozicí ČR v evropských institucích po turbulentním výkonu předsednictví v Radě EU a (2) přítomností řady českých poslanců v menších politických skupinách (zástupci ODS a KSČM). Celkově zůstává česká pozice v EP slabá, a to i ve srovnání se státy podobné velikosti (např. Maďarskem nebo Rakouskem). Je otázkou, do jaké míry se tato situace projeví při projednávání evropské legislativy v budoucích pěti letech.

Komentované události

Štefana Füleho čekají náslechy v parlamentních výborech

Vít Dostál

Ve druhé Barrosově Evropské komisi (EK) byl zástupci nominovanému Českou republikou (ČR) vybrán post komisaře pro rozšíření a sousedskou politiku. Jedná se o poměrně slibné portfolio, třebaže v radě jeho kompetencí bude záležet na vymezení pravomocí s Vysokou představitelkou pro Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a místopředsedkyní EK Catherine Ashtonovou. Füle se navíc bude věnovat oblasti, která je profilovou pro ČR a třebaže z povahy své funkce nemůže hájit zájmy státu, který jej nominoval, může působit jako kvalitní reciproční informační kanál pro českou politickou sféru i občanskou společnost v dané oblasti. Füleho v lednu čekají náslechy ve výborech Evropského parlamentu (EP), během kterých musí prosadit především své odborné předpoklady pro výkon funkce. Designované kolegium komisařů pak bude schvalovat plénum EP. Pro Füleho může být problémem, že byl v minulosti členem Komunistické strany Československa, neboť největší politická skupina v EP, Evropská lidová strana, naznačuje svůj odpor proti přítomnosti bývalých členů nedemokratických uskupení v kolegiu.

Potřebujeme další kodaňské fiasko?

Vladimír Beroun

Hledání jednoduché a spravedlivé rovnice pro řešení klimatických otázek krachlo, a tak jsme se stali svědky fiaska, které snad nečekali ani největší pesimisté z českých luhů a hájů. Velmi překvapivě nezafungovalo ani obamovské deus ex machina, a tak jediným výsledkem summitu je pouze právně nezávazná a bezzubá dohoda, již řada rozvojových zemí stejně nikdy nepodepíše. Ukázalo se, že otěže bipolarizujícího se světa jsou plně v rukách Spojených států a Číny. Rozvojové země nepřijaly lákavou nabídku rozvinutých zemí v podobě závazných finančních příspěvků na snížení CO₂ v ovzduší, a klíčovým sporem tak nadále zůstává oříšek, do jaké míry by

se rozvinuté a rozvojové státy měly v budoucnu podílet na snižování emisí skleníkových plynů a jak velká finanční pomoc by na to měla chudým zemím připadnout.

Patrně jsme ale problém uchopili za špatný konec, což si později uvědomili i samotní lídři EU, když s křížkem po funuse přišli s přitažlivým, leč kontroverzním návrhem daně z uhlíku na nešetřné importované výrobky. Pokud by byla dosažena konkrétní dohoda z Kodaně, není vyloučeno, že by tabulkově rozvinuté Česko muselo zavést výraznější ekologické daně, aby vydělalo na svůj příspěvek pro chudší státy na krytí jejich negativních externalit. Z toho by se však netěšily tuzemské podnikatelské kruhy. Mějme na paměti, že nelze spravedlivě přestavět stávající světovou ekonomiku, zavést nové výrobní technologie, zbavit se závislosti na fosilních palivech a nebipolarizovaně řídit svět v čelení globální hrozbě během jediné konference (ani té v Mexiku příští rok). Evropa by proto měla zvážit jednostranné zavedení bolestivého ekonomického nástroje v podobě uhlíkové daně a nezávisle pokračovat v plnění vlastních „dvacítkových“ závazků. Časem se snad ukáže, jak může zafungovat ekonomická výhodnost i v otázkách ochrany klimatu.

Očekávané události v roce 2010

Španělské předsednictví

Předsednictví po velmi schopném Švédsku převezme Španělsko. Poprvé bude přebírat členský stát řízení ministerských rad za nových podmínek platných poté, co 1. 12. 2009 vstoupila v platnost Lisabonská smlouva. Kolem institutu předsednictví pod Lisabonskou smlouvou panuje několik otazníků a již tento půlrok může ukázat, zda velké státy skutečně nechtějí nechat hrát Herman von Rompuye a baronku Ashtonová významnější roli.

Přijetí strategie EU 2020

Na jarním zasedání Evropské rady bude předložen návrh Komise nahrazující současnou Lisabonskou strategii novým plánem pro následujících deset let, který je v současnosti nazýván „EU 2020“ podle roku, do kterého mají být cíle v něm vytyčené dosaženy. Evropská rada v březnu 2010 schválí konečnou verzi dokumentu, která se stane základním kamenem střednědobého směřování Evropské unie. Česká republika by měla zaujmout pragmatictější postoj a věnovat pozornost především možným dopadům na čerpání evropských fondů.

Summit o klimatických změnách v Mexiku

Závěry letošní kodaňské klimatické konference byly pro drtivou většinu zúčastněných, a zejména Evropskou unii, zklamáním. Na rok 2010 je plánována další konference, tentokrát v Mexico City, která by měla přinést právně závazný dokument o snižování emisí skleníkových plynů. Summit je předběžně plánován na léto. Skutečnost, že pořadající stát patří mezi rozvojové země, by mohl napomoci dohodě mezi zeměmi s různým stupněm ekonomického vývoje a preferencí ochrany životního prostředí. Předvídat výsledek tohoto setkání je obtížné, pokud však do té doby nedojde k zásadnímu oživení celosvětové ekonomiky, ambiciózní cíle pravděpodobně naplněny nebudou.

Ropovod Nabucco

K půli roku 2010 lze (optimisticky) očekávat společný finální podpis k dohodě o plynovodu Nabucco. Do začátku následujícího roku by pak mohly začít výkupy pozemků, stavební práce apod. Evropská komise na projekt Nabucco dosud uvolnila 200 milionů eur z evropských zdrojů v naději, že již dnes pomohou nastartovat stavební práce. ČR bude intenzivně lobovat za „rakouskou“ odbočku vedoucí ke snížení závislosti na Rusku.

Rozšiřování EU

I po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost, kterou velké státy podmiňovaly ochotu kývnout na další rozšiřování, jsou dveře do EU otevřeny pouze Chorvatsku a Islandu. Island, který o členství požádal 23. 7. 2009, je hluboce integrován do vnitřního trhu EU a veškerá přístupová vyjednávání by mohla být uzavřena během krátké doby. Chorvatská přístupová jednání byla dlouho zablokována bilaterálním hraničním sporem se Slovinskem, který se nepodařilo překonat ani během českého předsednictví. Během následujícího roku tak k žádnému rozšíření nedojde. Nový komisař pro rozšíření, kterým by se měl stát český kandidát S. Füle, se tak bude moci soustředit na realizování Východního partnerství, které čeká rok od formálního spuštění kritická fáze. Do kritické fáze vstupují i přístupová jednání s Tureckem, které by se mohlo kvůli stále chladnějšímu postoji velkých států EU odklonit od prozápadního reformního kurzu.

Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení

21. ledna 2010 bude na konferenci v Madridu rok 2010 oficiálně vyhlášen rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení (European Year for Combating Poverty and Social Exclusion). Cílem této akce je naplnit čtyři základní cíle – uznat osoby žijící v chudobě za právoplatné členy společnosti a integrovat je do společenského života, propagovat soudržnější společnost a sociální politiky mezi širší veřejností a přimět členské státy k většímu zapojení jejich institucí do boje proti chudobě.

Volby v roce 2010

Nejdůležitější volby pro další směřování EU se budou konat ve Velké Británii. Po očekávaném vítězství konzervativců bude otázkou, jakou politiku vůči EU bude prosazovat David Cameron a jaký vliv ve straně získá euroskeptické křídlo. Z hlediska energetické bezpečnosti budou klíčové lednové prezidentské volby na Ukrajině.

V sousedních zemích se budou konat parlamentní volby na Slovensku a polské prezidentské volby. V roce 2010 se budou konat volby v Severním Porýní-Vestfálsku (květen) a ve spolkové zemi Vídeň (říjen) a uplyne rok koalice FDP a CDU/CSU. Jak volby v SRN, tak i v Rakousku budou mít jistou bilanční příchuť vládní koalice. Výsledky voleb v tak významných spolkových zemích mohou mít jistý vliv na další směřování vlády, což se může odrazit i na vztahu k ČR.

Tipy na publikace

Knihy

Evropská unie

Pitrová, Markéta - Fiala, Petr. Evropská unie. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009

Druhé, aktualizované, vydání nejvýznamnější české publikace věnované Evropské unii. Přehledný a srozumitelně napsaný politologický průvodce Evropskou unií zahrnuje události až do roku 2008 a je určen nejenom odborníkům, vysokoškolským studentům a profesionálům, ale i širší veřejnosti.

Studie

Evropa v 21. století: perspektivy Lisabonské smlouvy

Centre for European Policy Studies vydalo zajímavou komplexní publikaci Europe in the 21st century: Perspectives from the Lisbon Treaty. Středem zájmu nejsou jen institucionální záležitosti spojené s Lisabonem, ale také zahraniční politika, otázky související s demokracií v EU nebo ekonomické aspekty.

EU jako strategický hráč bezpečnostní a obranné politiky?

Obsáhlá studie Die EU als strategischer Akteur in der Sicherheits- und Verteidigungspolitik? kolektivu autorů německé SWP shrnuje 10 let Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP) a na příkladě 12 případových studií misí EBOP hodnotí, jak se EU daří prosazovat se jako strategický aktér v krizovém managementu mezinárodních konfliktů.

Pochopení Klause: Příběh českého eurorealismu

V publikaci Understanding Klaus: The Story of Czech Eurorealism se výzkumník Ústavu mezinárodních vztahů Mats Braun věnuje vývoji přístupu Václava Klause k evropské integraci a vlivu jeho myšlenek v dnešní Občanské demokratické straně (ODS). Jeho analýza je pozoruhodná mistrným nadhledem i konstruktivistickým přístupem, kterým je v jeho práci umocněna vědecká preciznost.

Dokumenty

- Larosierova zpráva o finančním dohledu v EU
- Rozhodnutí německého Spolkového ústavního soudu o Lisabonské smlouvě
- Narušení dodávek plynu v lednu 2009 – zhodnocení

Zaznělo v EU v roce 2009

José Manuel Barroso: „Energetika a životní prostředí jsou dnešní uhlí a ocel.“

Václav Klaus (Hospodářské noviny 2. ledna 2009): „Neumím myslet v kategorii Evropa.“ Projev v Evropském Parlamentu 19. února 2009: „Dnešní systém rozhodování v Evropské unii je něčím jiným než historií prověřenou a v historii osvědčenou klasickou parlamentní demokracií.“

Angela Merkel na otázku, jestli si umí představit, jak budou lady Ashton a van Rompuy odpovídat na telefonát Baracka Obamy: „Věřím, že neřeknou nic hloupého.“

Herman Van Rompuy po jmenování prvním stálým předsedou Evropské rady: „O tuto pozici jsem neusiloval a ani jsem se za sebe nijak neintervenoval. Ale dnešním dnem se jí ujímám s přesvědčením.“

Javier Solana na prezidentské konferenci v Jeruzalémě 21. října 2009 ohodnotil připravenost Izraele k potenciálnímu přistoupení do EU ve srovnání s Chorvatskem: „Mimo evropský kontinent není žádná země, která by měla s Evropskou Unií stejný druh vztahu jako Izrael.“

Mirek Topolánek při příležitosti schvalování Lisabonské smlouvy v Senátu: „Každá nová smlouva je horší než ta předchozí a lepší než ta budoucí.“ O americkém záchranném ekonomickém plánu: „Všechny tyto kroky a jejich kombinace, a co hůř iniciativa za jejich permanentní ustanovení, jsou cestou do pekel.“ V odpovědi na otázku, zda mu přítomnost šesti mužů a žádné ženy při tiskové konferenci k ekonomické krizi nepřipadá podivná: „A to by tu měli sedět marťani?“

Komisařka **Waldstroemová** po Summitu o klimatu v Kodani: „Neměli bychom o tom přemýšlet jenom jako o břemenu nebo jenom jako o nákladu. Měli bychom to vnímat jako příležitost pro vybudování zdravějšího, čistšího a spravedlivějšího světa. Jestli si myslíte, že dnes je to drahé, čekání na později bude stát ještě víc.“

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátor projektu: Václav Bacovský Tajemnice: Sylvie Milerová Mini-analýzy: Václav Bacovský, Vít Dostál, Ivana Jemelková, Sylvie Milerová Komentované události: Vladimír Beroun, Vít Dostál Očekávané události, Tipy na publikace a Zaznělo v EU v roce 2009: Vladimír Beroun, Tomáš Bury, Vít Dostál, Pavel Dvořák, Jakub Eberle, Miroslava Gajdošová, Ivana Jemelková, Katarína Lokšová, Sylvie Milerová, Jana Slavíková, Michal Vít Korektury: Sylvie Milerová Odborná editace: Jana Slavíková Grafický návrh: Side2 Šablona: Petr Netuka Sazba: Josef Vomáčka Kontakt na redakci: newsletter_ep@amo.cz

---

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel./Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz

---

© Asociace pro mezinárodní otázky 2009
